

Motion till riksdagen 2016/17:2879

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)**

Kvinnors företagande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka målsättningen för andelen kvinnor som driver företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet i kluster- och innovationsfrämjande miljöer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa ett integrationsspår för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla testbäddar för innovativa lösningar inom företagande på området kvinnodominerade yrken inom offentlig sektor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliga direktiv för tillsättning av valberedningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Allt fler kvinnor väljer i dag att starta och driva företag vilket innebär att fler affärsidéer tillvaratas och att Sveriges möjligheter till ökad sysselsättning och ekonomisk utveckling stärks. Vart fjärde svenskt företag drivs av en kvinna och var tredje nyföretagare är också kvinna – mellan 2007 och 2014 ökade andelen kvinnliga företagare med över tio procent. Kvinnors företagande stärker Sverige. Om kvinnors företagande fortsätter att öka tills företagandet blir lika vanligt som bland män skulle detta innebära att 75 000 nya företag startas i Sverige och över 270 000 nya arbetstillfällen skapas.

Det är både rimligt och önskvärt att öka andelen kvinnor som driver företag. Det är en grund för fler jobb, ökad tillväxt och i förlängningen en god livsinkomst. Näringslivet har en skyldighet att visa en tydlig ambition när det gäller jämställdhet och bör därför arbeta med nödvändiga och mätbara målsättningar för att öka kvinnors företagande.

Den förra alliansregeringen satsade mellan 2007 och 2014 100 miljoner kronor per år på åtgärder för att öka kvinnors företagande. Men mer behöver göras. Vi behöver självklart satsa resurser på att få fler kvinnor att starta nya företag. Men det är också viktigt att vi stödjer och underlättar för de kvinnor som redan driver företag och som har potential att växa. Dessa företag har större möjlighet att anställa och därmed skapa fler jobb. Dessutom behöver vi ytterligare sänka risken som förknippas med att vara egenföretagare genom att fortsätta reformeringen av trygghetssystemen.

Människor som jobbar i yrken som tidigare präglats av bristande utvecklingsmöjligheter har tack vare Alliansen fått nya möjligheter. Det är en förklaring till att andelen kvinnliga företagare i dag är 10 procent högre än 2006. Allt fler kvinnor startar och driver företag, men det finns vissa regionala skillnader och det råder fortfarande stor obalans mellan vilka branscher som män respektive kvinnor väljer att vara verksamma inom. Andelen kvinnor som driver eget dominerar fortfarande inom handel, tjänste- och servicesektorn samt inom vård- och omsorgssektorn.

Integrationsspår för kvinnors företagande

En del av svaret på integrationsfrågan stavas entreprenörskap. Inte minst beträffande kvinnor där dessa utgör nyckeln till försörjning för sig själva och deras familjer. Det finns i dag projekt som lyckats med att bryta utanförskap för kvinnor som stått långt ifrån arbetsmarknaden. Vi behöver bättre ta vara på dessa erfarenheter och där det är möjligt växla upp dem till nationella strategier för att kunna bryta utanförskapet. I detta arbete spelar relevanta myndigheter såsom Arbetsförmedlingen och Migrationsverket en avgörande roll för att öppna fler vägar till entreprenörskap.

I den förstudie från 2011 som Tillväxtverket finansierade kring mikrofinans och företagande visade det sig att förutom stöd med finansiellt kapital så är det även nödvändigt att kvinnor bistås med kunskap om entreprenörskap och företagande samt att de stöttas i att delta i nätverk, mentorskap och affärsrelationer. Mot bakgrund av detta bör våra myndigheter arbeta aktivare med entreprenörskapsspår, inte minst med ett särskilt fokus på nyanlända kvinnor.

Likaså ger EU medel i form av Leaderpengar via Jordbruksverket möjlighet till att starta nya företag i lokalsamhället för fler jobb inom ramen för Landsbygdsprogrammet ”Hela Sverige ska leva”. Utnyttjade regionala områden får vi i Sverige, när vi tar tillvara på humankapital det vill säga kraften i mångfalden och använder det effektivt. Den regionala tillväxtpolitiken ska samtidigt bidra till en långsiktig hållbar utveckling som kan möta samhällsutmaningarna: demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö, energi och behovet av en inkluderande tillväxt. Såväl den ökande åldrande delen av befolkningen som miljöutmaningarna kan utgöra en möjlighet för hållbar regional tillväxt genom att t.ex. skapa affärsmöjligheter och ökad sysselsättning genom nya innovativa varor och tjänster.

Tydliga direktiv för tillsättning av valberedningar

Enligt Kollegiet för svensk bolagsstyrning, Svensk kod för bolagsstyrning, står det under avsnitt 2 Valberedning: Valberedningen ska på bolagsstämma där styrelse- eller revisorsval ska äga rum presentera och motivera sina förslag med beaktande av vad som

sägs om styrelsens sammansättning i 4.1. Valberedningen ska särskilt motivera förslaget mot bakgrund av kravet i 4.1 om att en jämn könsfördelning ska eftersträvas.

Svensk kod för bolagsstyrning bör ta processen ett steg ytterligare och därför tillföra ett direktiv om hur valberedningar ska tillsättas med anledning av jämn könsfördelning.

Av de 64 företag som riksdagens utredningstjänst granskat var styrelseordföranden i ett givet företag invald i samma företags valberedning i 48 fall. I tre av fallen var personen kvinna, i 45 av fallen var personen man. I de 64 företagen fanns sammanlagt 291 ledamotsplatser i valberedningarna. Dessa platser fylldes av sammanlagt 183 personer. Av de 291 platserna fylldes 51 av kvinnor (17,5 procent). Män fyllde 240 platser. Av de sammanlagt 183 personer som fyllde platserna var 26 kvinnor (14,2 procent), medan 157 var män.

Det mest förekommande antalet ledamöter i en valberedning var fem, i 34 av de 64 företagen. Det näst mest förekommande antalet var fyra, i 19 av företagen. Även tre och sex ledamotsplatser förekom. I 14 av de 64 företagen har valberedningen en kvinnlig ordförande (21,9 procent). I 50 av företagen är ordföranden man. I fall då det inte framgått i årsredovisningen vem som är ordförande har det namn som stått först antagits vara ordförande.

Representanter för de fem företag som oftast förekommer i valberedningarna innehar sammanlagt 90 ledamotsplatser av de 291 totalt. Det finns elva personer som har fem eller fler ledamotsplatser i valberedningarna. De innehar tillsammans sammanlagt 73 av de 291 platserna.

Jämställdhet i kluster- och innovationsfrämjande miljöer

Kvinnors engagemang i företagande ökar och slår idag rekord i 18 län. Oroande är dock att närmare 18 procent av alla företagsamma är äldre än 64 år, visar rapporten Företagsamheten 2015. Genom att identifiera och röja hinder för att få fler kvinnor som startar och driver företag ökar också tillväxten i regionen samt i landet.

Kluster är viktigt för företagande jobb och tillväxt. Företag tar innovationer till marknaden där de genererar smarta lösningar inom såväl det offentliga som det privata. Generellt behövs mer kluster i regioner, lokalt och nationellt. Men Sverige behöver också fler kvinnor som tar plats jämte männen såväl som fler innovationsfrämjande miljöer för entreprenörskap och företagande för att lyfta kunskapsnationen Sverige.

Hela Sveriges attraktionskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara på ett sådant sätt att det bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling. Detta innebär bland annat att miljö, jämställdhet och integration på ett tydligt sätt integreras i det regionala tillväxtarbetet.

Företagande inom den kvinnodominerade sektorn

Bilden av vår arbetsmarknad visar på att offentlig sektor, där många kvinnor har sin sysselsättning och inkomst, har strukturer som begränsar och låser inne kvinnor i anställningar utifrån normer och begränsande valmöjligheter. Under många år hänvisades kvinnor till en enda arbetsgivare men reformen med etableringsfriheten gjorde det möjligt att söka och få anställning hos många olika arbetsgivare.

Personer med lång erfarenhet från den offentliga sektorn har startat egna verksamheter eller tagit anställning hos nya välfärdsleverantörer. De erbjuder nya sätt

att lösa uppgifter på genom ökad tillgänglighet. Sverige måste våga ta tillvara på de möjligheter som ligger i innovativa lösningar för välfärdsuppgifter, i nya produkter, metoder, tjänster och utföranden. Det skapar jobb, tillväxt och bra lösningar för människorna och det gemensamma i vårt samhälle.

Sverige är i dag ett land som andra sneglar på för att hitta lösningar för sitt lands befolkning när båda föräldrarna tar steget ut på arbetsmarknaden. Att tillhandahålla förskola på det sätt som Sverige gör samt att ständigt utveckla verksamheten till det bättre innebär att vi hela tiden behöver vara duktiga på det vi gör. Det gör vi genom att ta tillvara på nya lösningar och metoder. Därför är det viktigt att fortsatt på hemmaplan ta tillvara på kunskapen som finns och utveckla den för att kunna sälja vår kunskap till andra länder. Att ta tillvara på idéer och kunskaper som omsätts i praktiken inom den sektor som domineras av kvinnor ger utveckling och möjlighet till att sälja kunskap. För det krävs det att verksamheter empiriskt kan utvecklas på hemmaplan vilket skulle kunna jämföras med testbäddar på andra områden. Såväl lösningar för förskolan som äldreboenden, hemtjänst ska kunna erbjudas på olika sätt för att utveckla kvinnors företag inom offentlig sektor.

Tjänstesektorn

RUT-avdraget har sedan det infördes hjälpt människor till arbete samtidigt som det håller tillbaka den svarta marknaden och istället gjort jobben vita. Kvinnor har startat och driver RUT-företag samtidigt som många kvinnor har fått möjlighet att göra sitt inträde på arbetsmarknaden i det svenska samhället. De här RUT-företagen där många kvinnor återfinns, skapar jobb samtidigt som de gör det möjligt för familjer att underlätta sin vardag. Tjänstesektorn med kringtjänster som komplement till vårt arbetsliv kommer med all sannolikhet att bli än mer betydelsefulla i framtiden samtidigt som de skapar nya arbetstillfällen. I det moderna svenska samhället är det både rimligt och nödvändigt att invånare erbjuds möjlighet till tjänster, tekniska lösningar, service samt kundnöjdhet på områden där vi som medborgare behöver stöd och hjälp för trygghet, livskvalité och ett gott arbetsliv.

Större svårigheter för kvinnor att låna pengar

Många kvinnor börjar sin verksamhet i liten skala. Det betyder att de med sina låneanspråk i större utsträckning än män är i behov av mindre lån. Det finns samtidigt en skillnad när det kommer till finansinstitutens attityder till kvinnligt respektive manligt företagande vid beviljande av lån. Detta har Tillväxtverket gjort en undersökning om, som visar på att finansinstitut bedömer kvinnliga företagare som försiktigare medan männen upplevs som modiga och drivande. Jämförelsen bygger på likvärdiga företag.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)